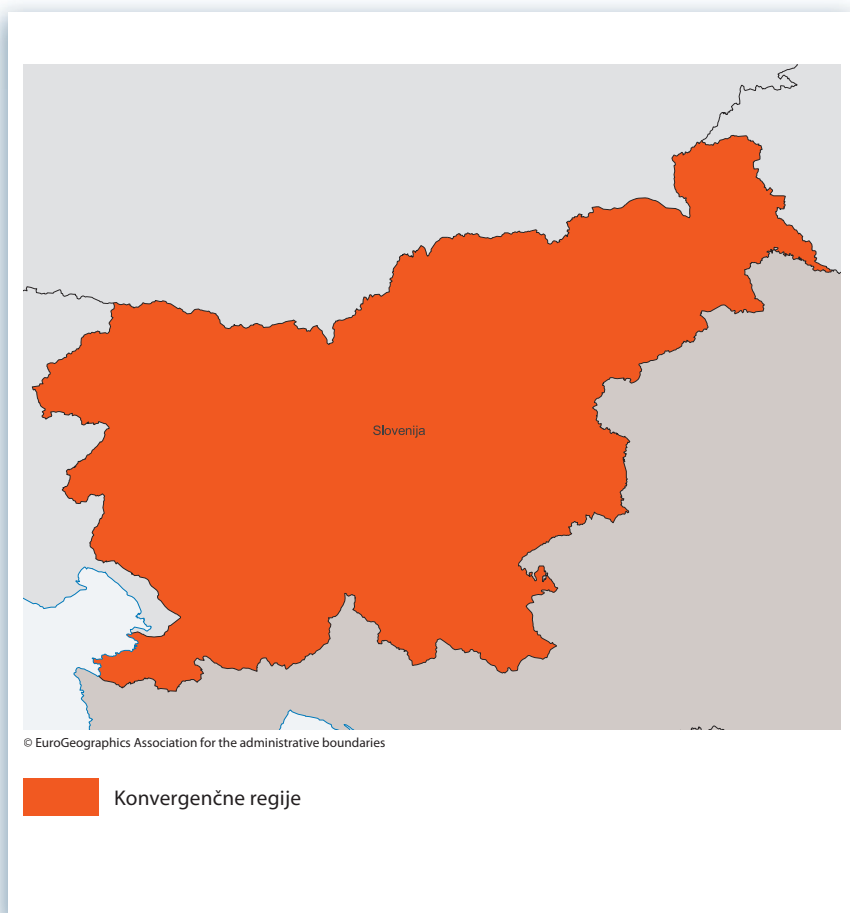

Rezultati pogajanj o strategijah in programih kohezijske politike za obdobje 2007–2013

UVOD

Kot rezultat pogajalskega postopka so Evropska komisija in slovenski organi uspešno določili strateške in tematske prednostne naloge z jasno usmeritvijo v lizbonske cilje. Prednostne naloge vključujejo zlasti izboljšanje blaginje slovenskih državljanov s spodbujanjem gospodarske rasti in odpiranjem delovnih mest, krepitvijo človeškega kapitala ter zagotavljanjem uravnoteženega in skladnega razvoja na regionalni ravni. Ocene kažejo, da bi morale naložbe iz skladov neposredno prispevati k 0,75 %

povečanju letnega BDP in 1,7 % povečanju stopnje zaposlenosti.

Prednostne naloge nacionalnega strateškega referenčnega okvira (NSRF) se bodo izvajale na podlagi treh operativnih programov. Prvi, Operativni program za krepitev regionalnih razvojnih potencialov, se bo financiral iz Evropskega sklada za regionalni razvoj (ESRR). Drugega, ki se imenuje Operativni program za razvoj človeških virov, bo financiral Evropski socialni sklad (ESS). Tretji program, Operativni program za razvoj okoljske in prometne

infrastrukture, pa se bo financiral predvsem iz Kohezijskega sklada (KS) in ESRR.

V okviru cilja evropskega teritorialnega sodelovanja bo Slovenija sodelovala pri 13 operativnih programih: pet se jih nanaša na čezmejno sodelovanje, štiri na transnacionalno sodelovanje in štiri na medregijsko sodelovanje¹.

KOHEZIJSKA POLITIKA OBRAVNAVA ZDAJŠNJE TEŽAVE IN PRIHODNJE IZZIVE

Zmanjševanje regionalnih razlik

Zmanjševanje notranjih razlik je eden od glavnih ciljev slovenske strategije za obdobje 2007–2013. Skladi bodo pomagali premagovati izzive, ki jih povzročata koncentracija in centralizacija gospodarskih dejavnosti v samo nekaterih delih države. Obrobne regije (kot je vzhodna Slovenija) imajo neustrezen in slabo razvit dostop do infrastrukture in storitev. Med regijami so precejšnje razlike tudi glede brezposelnosti. Študentje iz obrobnihih regij so slabše zastopani v visokošolskih ustanovah.

Kohezijska politika uresničuje cilje lizbonske strategije

Slovenija je do lizbonskih ciljev zavzela progresivno stališče in namenja precejšen delež (66 %) sredstev Strukturnega in Kohezijskega sklada za naložbe, povezane z lizbonskimi cilji.

Rezultat pogajalskih prizadevanj je bilo sprejetje nacionalnega strateškega referenčnega okvirja in operativnih programov, ki izražajo prednostne naloge

¹ Podatki v naslednjih poglavjih se nanašajo samo na predvidene posege v programe v okviru konvergenčnega cilja ter, kjer je ustrezno, cilja regionalne konkurenčnosti in zaposlovanja. Prispevka posameznih držav članic k določeni temi programov v okviru cilja evropskega teritorialnega sodelovanja ni mogoče točno določiti.

FINANČNA DODELITEV PO CILJIH IN SKLADIH

Cilj	Sklad	Znesek Skupnosti v €	Nacionalni javni znesek v €	Nacionalni zasebni znesek v €	SKUPAJ V €
Konvergenca* ¹	KS	1 411 569 858	249 100 568	0	1 660 670 426
	ESRR	1 933 779 408	341 255 197	0	2 275 034 605
	ESS	755 699 370	133 358 718	0	889 058 088
Konvergenca skupaj		4 101 048 636			
Evropsko teritorialno sodelovanje	ESRR	104 256 320		0	104 256 320
KS skupaj		1 411 569 858			
ESRR skupaj		2 038 035 728			
ESS skupaj		755 699 370			
SKUPAJ		4 205 304 956	723 714 483	0	4 929 019 439

*¹ Konvergenčni cilj se nanaša na regije z nizkimi stopnjami BDP in zaposlenosti, v katerih znaša BDP na prebivalca manj kot 75 % povprečja EU, kar velja za obdobje 2000–2002. Uporablja se za 100 regij, ki pomenijo približno 35 % prebivalstva EU-27, namenjen pa je zagotavljanju pogojev za spodbujanje rasti in pogojev, ki v najmanj razvitih državah članicah in regijah vodijo do konvergence v realnem času.

nacionalnega programa reform in se neposredno odzivajo na priporočila letnega poročila o napredku. Poudarek je na razvoju usklajevalnih mehanizmov med različnimi zainteresiranimi stranmi, ob upoštevanju makroekonomskega vpliva transferjev sredstev kohezijske politike, in zagotavljanju stabilnih pogojev za rast z načeli sofinanciranja. Cilj slovenskega Operativnega programa za krepitev regionalnih razvojnih potencialov je povečati konkurenčnost, poenostaviti odpiranje delovnih mest ter krepiti podjetništvo, infrastrukturo informacijske in komunikacijske tehnologije, e-upravo, inovacije in razvoj tehnologije. Operativni program za razvoj človeških virov je usmerjen v naložbe v človeški kapital za podporo inovacijam, zaposlitvenim možnostim in rasti.

Odziv na globalizacijo in strukturne spremembe

Slovenija namerava vložiti več kot eno milijardo € (25 % dodeljenih sredstev Skupnosti) v izboljšanje prometne infrastrukture in tako izboljšati **dostopnost** svojega ozemlja do ključnih trgov. Pogajalski dialog je pripomogel k določitvi bolj trajnostne in osredotočene dodelitve sredstev za naložbe, zlasti za železniški sektor. Ob pomoči skladov naj bi se predvidoma posodobilo ali izgradilo 428 km železniških prog. Poudarek bo zlasti na dokončanju vseevropskega omrežja in koridorjev.

Naložbe v znanje in inovacije ter podpora poslovnemu potencialu in MSP so strateške prednostne naloge Slovenije, pri čemer so programi močno osredotočeni na lizbonsko strategijo in priporočila Sveta. V **raziskave, razvoj in inovacije (RR&I)** se bo vložilo več kot 1,1 milijarde € (28,5 % sredstev skladov). Na podlagi Operativnega programa za krepitev regionalnih razvojnih potencialov se bo za lizbonske cilje prispevalo več kot 36 % njegovih finančnih virov,

dodeljenih dejavnostim, ki so neposredno povezane z RTR. Izraženo v deležih je podpora **podjetništvu, zlasti MSP**, s 17,6 % dodeljenih sredstev Sloveniji iz skladov (ali 722 milijonov €), najvišja med državami članicami. Prednostno se bodo obravnavale naložbe v gospodarstvo, ki so usmerjene v ključna razvojna in prednostna vprašanja na področju raziskav in tehnološkega razvoja, povezovanja projektov med raziskovalnimi instituti in podjetji ter prenosa tehnologije. Predvideva se uporaba novih finančnih orodij, kot je instrument finančnega inženiringa JEREMIE.

Ustrezna **infrastruktura IKT in storitve** so predpogoj tehnološkega razvoja v vsaki državi. Slovenija bo v inovacije na področju infrastrukture IKT vložila približno 156 milijonov € (3,8 % bo dodeljenih iz skladov) Prednostno se bodo obravnavale e-storitve za podjetja in državljanje ter posodobitev širokopasovnih omrežij.

Približno 77 milijonov € je namenjenih za spodbujanje **prilagodljivosti podjetij in delavcev**. Spodbujanje mobilnosti med visoko usposobljenim osebjem in usposabljanje zaposlenih je ena od najpomembnejših prednostnih nalog za zagotovitev možnosti ključnim delavcem, da se prilagodijo spremembam. Dejavnosti se bodo usmerile v: spodbujanje prenosa znanja med ustanovami za raziskave in razvoj, univerzami in podjetji, podporo usposabljanju zaposlenih in izboljšanje usposobljenosti tistih delavcev, ki jim največkrat grozi brezposelnost, ker nimajo možnosti za usposabljanje, med drugim tudi v okviru prestrukturiranja. Cilj je pomagati tudi pri razvoju bolj prilagodljivega in konkurenčnega gospodarstva s povezovanjem gospodarskega, izobraževalnega, raziskovalnega, razvojnega in zaposlitvenega področja. Primer predvidenega rezultata je 10 % podaljšanje povprečnega trajanja

usposabljanja zaposlenih v podjetjih, ki prejema pomoč.

ESS bo podprl zlasti obsežne naložbe v **človeški kapital** – 318 milijonov € ali 45 % vseh naložb ESS. Cilj je izboljšati kakovost in učinkovitost sistemov izobraževanja in usposabljanja, zlasti na visokošolskem področju, ter izboljšati usposobljenost ljudi v družbi znanja. Izvedena bo reforma izobraževalnega sistema, s poudarkom na raznolikosti, prožnosti in dostopnosti, v prizadevanju za izboljšanje izobraževalnih standardov ter čim večjo zaposljivost in mobilnost. Poklicno usposabljanje se bo preusmerilo v potrebe gospodarstva in trga dela. Podpiralo se bo širši dostop do informacijskih in komunikacijskih tehnologij na področju izobraževanja in dejavnosti za zmanjšanje števila tistih, ki prezgodaj prekinajo šolanje, in tistih, ki ga ne končajo. Poudarek je tudi na boljših povezavah med izobraževalnim sistemom in potrebami gospodarstva (na primer z regionalnimi programi štipendiranja ali podpiranjem mladih raziskovalcev v podjetjih, ki jih sofinancira ESS). Med pričakovanimi rezultati je tudi povečanje (z zdajšnjih 181 na 500) števila raziskovalcev, specializiranih za področje tehničnih in naravoslovnih ved.

Demografske spremembe, bolj vključujoči trgi dela, družbe in gospodarstva

Ena glavnih prednostnih nalog na področju naložb v okviru Operativnega programa razvoja človeških virov za obdobje 2007–2013 ostaja večja udeležba delavcev, za kar je namenjeno 182 milijonov €. Poleg v bolj tradicionalne ukrepe aktiviranja in preprečevanja, ki so namenjeni brezposelnim in neaktivnim osebam, bodo skladi vlagali tudi v krepitev in posodabljanje institucij trga dela. Za reševanje težav, povezanih z revščino in socialno vključenostjo, se bo namenilo 41 milijonov €. Slovenija daje

poseben poudarek povečanju zaposljivosti ranljivih skupin z novimi pristopi s področja kulture in boja proti diskriminaciji na trgu dela in v izobraževalnem sistemu. Zato je cilj Slovenije vključiti 6% vseh izobraževalnih ustanov v programe dostopnosti in enakih možnosti ter zagotoviti, da bo imelo od teh programov koristi 30 000 otrok s posebnimi potrebami.

Odziv na izzive trajnostnega razvoja, podnebnih sprememb in energetike

Izboljšanje kakovosti okoljskega in trajnostnega razvoja je strateška prednostna naloga države. Med pogajalskim dialogom so bile določene ključne prednostne naloge za razvoj celostne okoljske strategije, ki bo dobila podporo v okviru kohezijske politike, usmerjena pa bo v sisteme za gospodarjenje z odpadki in vodami. Neposredno iz skladov se bo za izboljšanje **okolja** vložilo približno 770 milijonov € (18% vseh dodeljenih sredstev Skupnosti), dodatnih 805 milijonov € pa še posredno. Od tega zneska se bo skoraj 257 milijonov € (6%) neposredno in 511 milijonov € posredno dodelilo ukrepom za ublažitev posledic **podnebnih sprememb**, 160 milijonov (4%) pa je usmerjeno v projekte za uporabo obnovljivih virov energije in učinkovito rabo energije.

KOHEZIJSKA POLITIKA KREPI DOBRO UPRAVLJANJE, LASTNIŠTVO IN INSTITUCIONALNE ZMOGLJIVOSTI

Krepitev upravljanja na več ravneh in partnerstva

Slovenija je v postopku prenosa pristojnosti iz centralne vlade na regionalne in lokalne skupnosti. Način upravljanja kohezijskih programov je spodbudil oblikovanje novih struktur na regionalni in lokalni ravni ter izboljšanje sodelovanja med skupnostmi.

S sprejetjem Zakona o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja leta 1999 so se ti postopki formalizirali z ustanovitvijo regionalnih agencij za razvoj in programskih odborov kot izvedbene strukture za načrtovanje razvojnih programov. V programskem obdobju 2007–2013 je razvoj regionalnega potenciala ena od strateških prednostnih nalog, ki bo temeljila na pristopu od spodaj navzgor, kar bo regijam omogočilo vključitev svojih pobud v nacionalni okvir.

Slovenija si sistematično prizadeva za nadaljnje izboljševanje partnerskega dialoga o vseh strateških vprašanjih. Vzpostavljeni so bili mehanizmi za posvetovanje z ustreznimi akterji in njihovo vključitev, pri čemer je bila velika pozornost namenjena pravilnemu delovanju teh mehanizmov. S socialnimi partnerji so na primer potekala posvetovanja v okviru Sveta za trajnostni razvoj – vladnim telesom za posvetovanje s civilno družbo in socialnimi partnerji. Priporočila, ki so bila rezultat posvetovalnega postopka, kot sta vključitev horizontalnih vprašanj in potreba po zagotovitvi preglednosti pri sprejemanju odločitev na izvedbeni ravni, so bila upoštevana pri pripravi končne različice nacionalnega strateškega referenčnega okvira in naknadno prenesena v operativne programe.

Krepitev institucionalnih zmogljivosti

Ukrepi za povečanje učinkovitosti uprave bodo v Sloveniji usmerjeni v krepitev institucionalne zmogljivosti javne uprave in javnega sektorja. Ti ukrepi so v skladu s slovenskim programom reform javne uprave in javnih služb ter strateškimi izbirami iz nacionalnega strateškega referenčnega okvira. Ukrepi se bodo izvajali na podlagi prednostne naloge institucionalne in upravne zmogljivosti iz Operativnega programa razvoja človeških virov za obdobje 2007–2013.

Glavni ukrepi za krepitev institucionalnih zmogljivosti in v okviru te prednostne naloge so usmerjeni v učinkovito in uspešno javno upravo ter vključujejo: sodstvo, reformo institucij trga dela, spodbujanje razvoja socialnega in civilnega dialoga (nevladne organizacije) ter izboljšanje sistema zdravstvenega varstva.

Poleg tega se je Slovenija odločila za trdno in vsestransko sodelovanje s pobudo JASPERS. Usmerjeno bo v pripravo kakovostnih projektov z multiplikacijskim učinkom zaradi širjenja najboljše prakse in v zagotavljanje vzorcev, ki jih Slovenija lahko posnema.

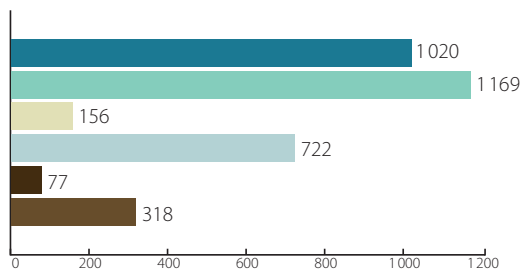
Vključevanje uspešnih politik, povečevanje znanja in širitev dobrih praks

Izkušnje Slovenije v okviru programa **URBACT**, ki je namenjen mednarodni izmenjavi izkušenj med mesti, se bodo še naprej uporabljale v programskem obdobju 2007–2013. Trajnostni razvoj mestnih središč je ena od strateških prednostnih nalog, ki se bo izvajala v okviru programa za krepitev regionalnega razvojnega potenciala. Kjer bo ustrezno, se bo lahko uporabil instrument finančnega inženiringa JESSICA. Za urbane ukrepe je predvidenih približno 62 milijonov €.

Dobre prakse in temeljna načela **EQUAL** (eksperimentiranje, inovacije in nadnacionalnost) vključuje ESS za obdobje 2007–2013. Inovacije se bo iskalo zlasti na področju socialne vključenosti z novimi načini organiziranja dela, novimi pristopi do izobraževanja, usposabljanja, razvoja človeških virov in spodbujanja dejavnosti ter novimi pristopi do vključitve v trg dela (npr. prek kulture). Načelo nadnacionalnosti se bo vključilo s posebnim poudarkom na projektih, pripravljenih v sodelovanju z nadnacionalnimi partnerji.

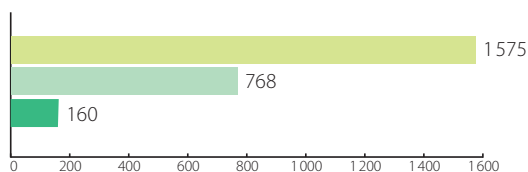
PRISPEVEK KOHEZIJSKE POLITIKE ZA PREDNOSTNE NALOGE SKUPNOSTI 2007–2013²², DODELITVE V MILIJONIH €

Odziv na globalizacijo in strukturne spremembe

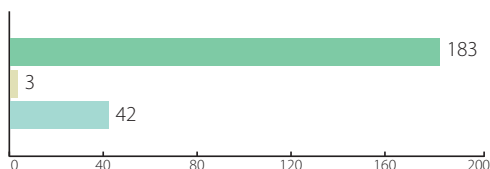
- Dostopnost
- RR&I
- Gospodarstvo, ki temelji na znanju in storitvah
- Podpora podjetništvu in podjetjem (MSP)
- Prilagodljivost podjetij in delavcev
- Človeški kapital

Odziv na izzive podnebnih sprememb

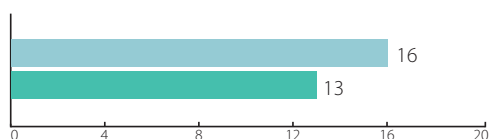
- Okolje
- Podnebne spremembe
- Učinkovita raba energije in obnovljivi viri energije

Demografske spremembe, bolj vključujoči trgi dela, družbe in gospodarstva

- Večja udeležba delavcev
- Migracija
- Obravnavanje revščine in socialne izključenosti

Odziv na upravljanje, lastništvo in institucionalno zmogljivost

- Krepitev zmogljivosti javnega sektorja
- Dogovori in pobude za povezovanje v omrežja za zaposlovanje in socialno vključenost

²² Vsota posameznih oddelkov je višja od skupnih sredstev, ki so na voljo Sloveniji v okviru kohezijske politike (4 205 304 956 €) zaradi pomena različnih kategorij za različne tematske prednostne naloge, npr. RR&I vsebuje obsežne naložbe v človeški kapital, ki so navedene tudi ločeno.

Več informacij o kohezijski politiki v Sloveniji lahko najdete na:
http://ec.europa.eu/regional_policy/atlas2007/slovenia/index_sl.htm

Za pregled regionalne politike EU glej spletno stran Inforegio:
http://ec.europa.eu/regional_policy/

Za več informacij glej spletno stran GD za zaposlovanje, socialne zadeve in enake možnosti:
<http://ec.europa.eu/social/>